KONU MU, ANA FİKİR Mİ?

eyup_hayta

KONU NEDİR?

Bir metinde üzerinde durulan olay, varlık ya da durumdur. Genellikle tek ya da birkaç kelimeyle ifade edilir. Metnin ne hakkında olduğunu söyler.

Örnekler

- Kitap okumanın önemi
- Doğa sevgisi
- Atatürk'ün çocuk sevgisi
- Çanakkale gezisi
- Hayvan sevgisi
- Çevre kirliliği
- Dostluk
- Teknolojinin faydaları
- Sporun hayatımıza etkisi
- Sokak hayvanları

ANA FİKİR NEDİR?

Yazarın metinle ilgili asıl anlatmak istediği düşüncedir. Metnin tamamına hâkim olan, metinden çıkarılan genel yargıdır. Genellikle bir cümleyle ifade edilir.

Örnekler

- Kitap okumak insanı geliştirir.
- Doğayı korumak hepimizin görevidir.
- Sorumluluk sahibi olmak insana değer kazandırır.
- Dostluk hayatı güzelleştirir.
- Teknolojiyi bilinçli kullanmalıyız.

KONU İLE ANA FİKİR ARASINDAKİ FARKLAR

KONU	ANA FİKİR
Metnin ne hakkında olduğunu söyler.	Yazarın asıl anlatmak istediği düşüncedir.
Genellikle tek ya da birkaç kelimeden oluşur.	Genellikle bir cümleyle ifade edilir.
Metinde anlatılan olay, varlık ya da durumdur.	Metnin tamamına hâkim olan genel yargıdır.
Metinden çıkarılan mesajdır.	
Soru: "Metin ne hakkında?"	**Soru:** "Yazar bize ne söylemek istemiş?"

AKLINDA TUT!

Konu için sor:

- **Bu metin ne hakkında?** → Cevap genellikle tek ya da birkaç kelimedir.

Ana fikir için sor:

- **Bu metinden hangi mesajı çıkarmalıyım?** → Cevap genellikle tam bir cümledir.

AYNI METİNDE KONU VE ANA FİKİR

Elif, her gün kitap okumaya zaman ayırıyordu. Okudukça yeni sözcükler öğreniyor, kendini daha iyi ifade ediyordu. Zamanla derslerinde de daha başarılı olmaya başladı. Artık kitap okumak onun için bir alışkanlık hâline gelmişti.

Konu:
Kitap okumanın önemi.

Ana fikir:
Düzenli kitap okumak bilgi birikimimizi artırır ve kendimizi geliştirmemizi sağlar.

Konu, metnin neyi anlattığını; ana fikir ise o konuda ne söylemek istediğini belirtir.

KONU MU, ANA FİKİR Mİ?

eyup_hayta

A Aşağıdaki ifadelerin konu mu, ana fikir mi olduğunu işaretleyiniz.

	İfadeler	Konu	Ana fikir
1	Kitap okumanın faydaları	☐	☐
2	Düzenli kitap okumak kelime hazinemizi geliştirir.	☐	☐
3	Doğa sevgisi	☐	☐
4	Doğayı korumak hepimizin sorumluluğudur.	☐	☐
5	Atatürk'ün çocuk sevgisi	☐	☐
6	Atatürk, çocuklara her zaman değer vermiştir.	☐	☐
7	Çanakkale gezisi	☐	☐
8	Çanakkale, tarihimizde önemli bir dönüm noktasıdır.	☐	☐
9	Dostluğun önemi	☐	☐
10	Gerçek dostlar zor zamanlarımızda yanımızda olur.	☐	☐
11	Teknolojinin bilinçli kullanımı	☐	☐
12	Teknolojiyi bilinçli kullanmak hayatımızı kolaylaştırır.	☐	☐
13	Sporun hayatımıza etkisi	☐	☐
14	Düzenli spor yapmak hem bedenimizi hem ruhumuzu güçlendirir.	☐	☐
15	Sokak hayvanları	☐	☐
16	Sokak hayvanlarına karşı duyarlı olmalı ve onları korumalıyız.	☐	☐
17	Çevre kirliliği	☐	☐
18	Temiz bir çevre, sağlıklı bir yaşam için gereklidir.	☐	☐

KONU MU, ANA FİKİR Mİ?

eyup_hayta

B Aşağıdaki metinlerin konusu ve ana fikrini yazınız.

1 Küçük Tohumun Yolculuğu

Kocaman bir meşe ağacının gölgesinde, toprağın derinliklerinde küçük bir tohum yaşıyordu. Yukarıdaki rengarenk çiçekleri ve gökyüzünde uçan kuşları gördükçe içini çekiyor, "Ben ne zaman onlar gibi gökyüzüne bakabileceğim?" diye sabırsızlanıyordu. Yaşlı meşe ağacı ona, "Her şeyin bir zamanı vardır. Önce toprağa sıkıca tutunmalı, yağmuru ve güneşi sabırla beklemelisin." dedi. Küçük tohum, yaşlı ağacın sözünü dinledi. Günler geçti, sonunda bir bahar sabahı toprağın üzerine ilk filizini çıkardı. Yıllar geçtikçe o küçük tohum, heybetli bir meşe ağacına dönüştü.

Konu: .....

Ana fikir: .....

2 Pas Vermeyen Golcü

Efe, okulun futbol takımındaki en yetenekli oyunculardan biriydi. Top ayağına geldiğinde hızlı koşuyor, harika çalımlar atıyordu. Ancak topu asla arkadaşlarına pas vermiyor, kaleye kadar tek başına gitmeye çalışıyordu. Son turnuvanın final maçında durum 1-1'di ve bitmesine iki dakika kalmıştı. Efe yine topu aldı, üç kişiyi çalımladı ama karşısında kaleci ve iki savunma oyuncusu vardı. Tam o sırada sağındaki bomboş takım arkadaşı Ali'yi gördü. Bu kez bencillik yapmadı ve topu ona pas verdi. Ali, şık bir vuruşla topu ağlara gönderdi. Takım maçı kazandı. Efe, tek başına değil, birlikte hareket ederek başarılı olabileceklerini anladı.

Konu: .....

Ana fikir: .....

3 Tabletin Arkasındaki Dünya

Kaan, o yaz tatilinde neredeyse hiç dışarı çıkmadan tabletiyle oyun oynuyor, videolar izliyordu. Annesi her defasında "Hadi dışarı çık, arkadaşların parkta seni bekliyor." dese de "Birazdan anne, bu bölümü bitireyim." diyerek ekranın başından kalkmıyordu. Bir gün mahallede büyük bir gürültü koptu. Pencereden bakınca çocukların sokakta kartonlardan ve tahta parçalarından dev bir oyun kalesi kurduklarını gördü. Herkes gülüyor, koşuyor ve birlikte bir şeyler üretiyordu. Kaan elindeki tablete baktı, sonra dışarıdaki neşeye. Hemen dışarı çıktı ve arkadaşlarıyla oyunlarına katıldı. O gün, gerçek eğlencenin bir ekranın içinde değil, dostlarının yanında olduğunu fark etti.

Konu: .....

Ana fikir: .....

4 Kütüphanenin Gizli Kapısı

Zeynep, kitap okumayı hiç sevmeyen bir öğrenciydi. Ona göre kitaplar, sayfalar dolusu yazıdan başka bir şey değildi. Bir gün yağmurdan korunmak için okul kütüphanesine girdi. Rafların arasında dolaşırken kapağında eski bir şato resmi bulunan bir kitap dikkatini çekti. Merakına yenilip kitabı açtı. Daha ilk sayfalarda kendini gizemli bir maceranın içinde buldu. Kahramanlarla birlikte karanlık geçitlerden geçti, bilmeceler çözdü. Zil çaldığında kitabı bırakmak istemiyordu. Kütüphane görevlisinden ödünç alıp eve götürdü. Birkaç gün sonra kitabı bitirdiğinde yeniden kütüphaneye koştu. Artık raflardaki kitapların sıkıcı olmadığını, her birinin kendisini bekleyen farklı bir dünya olduğunu biliyordu.

Konu: .....

Ana fikir: .....

5 Ormanın Sessiz Çığlığı

Bir grup öğrenci, öğretmenleriyle birlikte orman gezisine çıktı. Kuş seslerini dinlemek ve temiz havada yürümek için çok heyecanlıydılar. Ancak ormana girdiklerinde ağaçların altında plastik şişeler, poşetler ve yiyecek ambalajları gördüler. Bir sincabın ayağı plastik bir parçaya takılmıştı. Öğrenciler hemen öğretmenlerine haber verdiler. Sincabı kurtarıp yarasını temizlediler. Daha sonra çevredeki çöpleri toplayıp geri dönüşüme uygun şekilde ayırdılar. Gezinin sonunda orman yeniden temiz görünüyordu. O gün, doğayı sevmenin sadece güzelliklerini seyretmek değil, onu korumak için sorumluluk almak olduğunu anladılar.

Konu: .....

Ana fikir: .....

6 Eski Oyuncak Ayı

Aras'ın yıllardır yanından ayırmadığı kahverengi bir oyuncak ayısı vardı. Bir gün babası ona konuşabilen, yürüyebilen ve ışıkları yanan yeni bir robot aldı. Aras, yeni oyuncağını o kadar sevdi ki eski ayısını dolabın en üst rafına kaldırdı. Günlerce robotuyla oynadı. Bir akşam şiddetli bir fırtına çıktı ve elektrikler kesildi. Robot artık çalışmıyordu. Aras, karanlık odasında kendini yalnız hissetti. Dolaptaki ayısını çıkarıp ona sarıldı. Ayısının yumuşacık tüyleri ve tanıdık kokusu ona eski güzel günlerini hatırlattı. Aras, yeni şeylere sahip olmanın, eskiden sevdiğimiz şeyleri değersiz kılmadığını anladı.

Konu: .....

Ana fikir: .....

KONU MU, ANA FİKİR Mİ?

eyup_hayta

7 Kaybolan Saatler

Mert, okuldan eve geldiğinde ödevlerini hemen yapmak yerine televizyon izliyor, telefonuyla oynuyordu. Akşam olduğunda ödevlerini yetiştiremiyor ve ertesi gün okula yorgun gidiyordu. Bir gün öğretmeninin önerisiyle günlük bir çalışma planı hazırladı. Önce ödevlerini bitirmeye, ardından sevdiği etkinliklere zaman ayırmaya başladı. Artık hem derslerine çalışıyor hem de arkadaşlarıyla oynayabiliyordu. Mert, zamanını doğru kullandığında her şeye yetişebildiğini fark etti.

Konu: .....

Ana fikir: .....

8 Sonuncu Gelen Şampiyon

Deniz, okulun düzenlediği koşu yarışmasına katılmak istiyordu. Ancak arkadaşları kadar hızlı koşamadığı için kendisine güvenmiyordu. Öğretmeninin desteğiyle her sabah antrenman yapmaya başladı. İlk günlerde çok yorulsa da çalışmaktan vazgeçmedi. Yarış günü geldiğinde bütün gücüyle koştu. Yarışı birinci bitiremedi ama önceki derecesinden çok daha iyi bir sonuç elde etti. Deniz, gerçek başarının başkalarını geçmek değil, kendini geliştirmek olduğunu anladı.

Konu: .....

Ana fikir: .....

9 Bir Tabak Çorba

Soğuk bir kış akşamı Elif, karşı apartmanda yalnız yaşayan Hatice teyzenin hasta olduğunu öğrendi. Annesiyle birlikte sıcak bir çorba hazırlayıp komşularının kapısını çaldılar. Hatice teyze onları görünce çok sevindi. Elif ve annesi çorbayı masaya koyup onunla biraz sohbet ettiler. Eve dönerken Elif, annesine neden bu kadar mutlu olduğunu sordu. Annesi, bazen küçük bir iyiliğin ve gösterilen ilginin insanları çok mutlu edebileceğini söyledi.

Konu: .....

Ana fikir: .....

10 Kırılan Saksı

Ayşe, annesinin çok sevdiği çiçeğin saksısını yanlışlıkla kırdı. Korktuğu için saksının parçalarını topladı ve olanları annesinden gizledi. Ancak bütün gün kendisini huzursuz hissetti. Akşam olduğunda annesinin yanına giderek gerçeği anlattı ve özür diledi. Annesi, saksının kırılmasına üzüldüğünü ancak kızının doğruyu söylemesine sevindiğini belirtti. Ayşe, hatasını saklamak yerine dürüst davranmanın kendisini daha iyi hissettirdiğini anladı.

Konu: .....

Ana fikir: .....

11 Küçük Bir Teşekkür

Kerem, her sabah okula geldiğinde koridorların temiz olduğunu görürdü. Ancak bunları kimin temizlediğini hiç düşünmemişti. Bir gün okula erken geldiğinde temizlik görevlisi Hasan amcanın büyük bir özenle çalıştığını gördü. Yanına giderek ona teşekkür etti. Hasan amcanın yüzünde kocaman bir gülümseme belirdi. Kerem, o günden sonra okulda çalışan herkese selam vermeye ve emeklerinden dolayı teşekkür etmeye başladı. Çünkü insanların yaptığı işlerin fark edilmesinin onları mutlu ettiğini anlamıştı.

Konu: .....

Ana fikir: .....

12 Boş Kalan Sıra

Sınıfa yeni gelen Emir, teneffüslerde genellikle sırasında tek başına oturuyordu. Arkadaşları birbirleriyle oynarken o sessizce onları izliyordu. Bir gün Zeynep, Emir'in yanına giderek onu oyunlarına davet etti. Başlangıçta çekingen davranan Emir, kısa süre sonra arkadaşlarıyla gülüp eğlenmeye başladı. Ertesi gün başka öğrenciler de onu oyunlarına çağırdı. Zamanla Emir sınıfına alıştı ve yeni arkadaşlar edindi. Zeynep, küçük bir davetin bile bir insanın kendisini ait hissetmesini sağlayabileceğini gördü.

Konu: .....

Ana fikir: .....